

Ministerie van Justitie

Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)

Postadres: Postbus 16502, 2500 BM DEN HAAG

Bezoekadres:
Bordewijklaan 62
2591 XR DEN HAAG

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Afdeling DPV/AM

Postbus 20061
2500 EB 's-Gravenhage

Unit	Gemeenschappelijk Centrum Kennis, Advies en Ontwikkeling (GC KAO)
Concipiënt	Bureau Land en Taal
Datum	27 oktober 2009
Ons Kenmerk	INDUIT09-3699 GC KAO
Bijlagen	Geen
Onderwerp	Terms of Reference voor algemeen ambtsbericht Azerbeidzjan

Hierbij zend ik u, onder verwijzing naar de afspraken hieromtrent tussen het ministerie van Justitie en het ministerie van Buitenlandse Zaken, een overzicht met aandachtspunten die met het oog op de beleidsvorming door de staatssecretaris van Justitie en de uitvoeringspraktijk van de IND bespreking behoeven in het door u uit te brengen ambtsbericht met betrekking tot de algemene situatie in Azerbeidzjan.

Ik verzoek u de onderstaande onderwerpen te behandelen en in uw ambtsbericht expliciet melding te maken van reeds door u geschreven openbaar gemaakte (deel)ambtsberichten over Azerbeidzjan.

Input van maatschappelijke relevante organisaties is betrokken bij de totstandkoming van deze brief.

1. Landeninformatie

Ik verzoek u de alhier genoemde onderwerpen zoveel mogelijk beknopt te vermelden en indien mogelijk te verwijzen naar een eerder algemeen ambtsbericht indien deze reeds aldaar aan de orde zijn geweest. Ik verzoek u relevante ontwikkelingen m.b.t. staatsinrichting wel te vermelden.

1.1. Land en volk, w.o. met betrekking tot talen:

- 1.1.1. Welke voertalen bestaan er in het betreffende land?
 - 1.1.1.1. Kunt u dit eventueel per streek en per etnische, religieuze en sociale groep specificeren?
 - 1.1.2. In welke talen vindt het onderwijs plaats?
 - 1.1.2.1. Kunt u dit eventueel per streek en per etnische, religieuze en sociale groep specificeren?
 - 1.1.2.2. Kunt u dit tevens aangeven voor het lager, middelbaar, beroeps- en universitair onderwijs?
 - 1.1.3. Welke voertalen bestaan er in Azerbeidzjan?
 - 1.1.4. In welke talen vindt het onderwijs plaats?
 - 1.1.5. Welke talen mag een inwoner van het land geacht worden te kunnen spreken?
 - 1.1.6. Welke mate van taalbeheersing mag men daarbij veronderstellen?
 - 1.1.6.1. Van welke factoren is dat afhankelijk?

1.2. *Geschiedenis*

1.3. *Staatsinrichting*

1.4. *Reis- en identiteitsdocumenten*

1.4.1. Kunt u de informatie van uw vorige ambtsberichten actualiseren?

1.5. *Nationaliteitswetgeving*

1.5.1. Kunt u aangeven welke eventuele wijzigingen zich op dit gebied hebben voorgedaan ten opzichte van uw vorige ambtsberichten?

1.5.2. Heeft u enige informatie over de toekenning of weigering in de praktijk van het Azerbeidzjaanse staatsburgerschap aan in Azerbeidzjan verblijvende etnische Armeniërs of gemengd gehuwden in de praktijk?

1.5.2.1. Zo ja, kunt u aangeven op welke rechtsgrond het Azerbeidzjaanse staatsburgerschap aan deze personen is toegekend of geweigerd en in hoeverre is er sprake van praktische belemmeringen?

1.5.3. Voor zover er überhaupt sprake is van terugkeer van etnische Armeniërs of personen van gemengde afkomst (zie onder 5): is u bekend in hoeverre bij deze personen het Azerbeidzjaanse staatsburgerschap is vastgesteld dan wel geweigerd en op grond waarvan?

1.5.4. Kunt u wellicht ook enige informatie geven over de rechten van (in Baku of in Nagorny Karabach geboren) burgers van Nagorny Karabach op het Azerbeidzjaanse staatsburgerschap, voor zover deze naar Azerbeidzjan zouden willen terugkeren? De wet op het staatsburgerschap van 1998 noemt nl. registratie in een woonplaats in de Republiek Azerbeidzjan op de dag van inwerkingtreding van de wet als een van de voorwaarden (zie art. 5 lid 1), maar geeft niet aan in hoeverre registratie in Nagorny Karabach ook als registratie in de Republiek Azerbeidzjan wordt beschouwd.

1.5.4.1. Maakt het hierbij uit of deze personen van etnisch Armeense of gemengde afkomst zijn?

2. **Politieke ontwikkelingen**

Kunt u de in het vorige ambtsbericht geschetste politieke ontwikkelingen actualiseren?

3. **Veiligheidssituatie**

3.1 Kunt u de in het vorige ambtsbericht geschetste ontwikkelingen ten aanzien van de veiligheidssituatie actualiseren?

3.2 Kunt u aangeven of er sprake was van een verbetering, verslechtering of gelijk blijven van de mensenrechtensituatie sinds de schermutselingen bij de frontlijn van 4 maart 2008 en enkele schietincidenten daarna? Zie ook onder 'Nagorny Karabach'.

4. **Mensenrechten**

4.1. *Waarborgen*

4.1.1. Grondwet

4.1.2. Verdragen

4.1.3. Overige nationale wetgeving

4.1.4. Toezicht

Kunt u de paragraaf met betrekking tot het toezicht op de naleving van de mensenrechten actualiseren?

4.2. *Naleving en schendingen*

4.2.1. Vrijheid van meningsuiting

4.2.1.1. Wat is de houding van de autoriteiten tegenover journalisten die zich kritisch uitlaten over de regering?

4.2.1.2. Zijn er in de verslagperiode journalisten strafrechtelijk vervolgd?

4.2.1.2.1. Zo ja, op welke gronden zijn zij vervolgd?

4.2.1.3. Zijn er in de verslagperiode berichten van bedreigingen en/of fysiek geweld tegen journalisten van de zijde van overheidsfunctionarissen waargenomen?

4.2.1.4. Verblijven de zes journalisten die in de vorige verslagperiode een gevangenisstraf uitzaten nog in detentie (p. 33 vorig ambtsbericht)?

4.2.1.4.1. Hebben de betreffende journalisten toegang gekregen tot rechtshulpverleners?

4.2.1.5. Wat is de houding van de autoriteiten tegenover mensenrechtenactivisten en andere critici van het regime (arrestatie van 'bloggers' e.d.)?

4.2.2. Vrijheid van vereniging en vergadering

4.2.3. Vrijheid van godsdienst

4.2.3.1. Wat is de huidige stand van zaken omtrent de Wet inzake Religie?

4.2.3.2. Zijn er wijzigingen opgetreden met betrekking tot de registratie van religieuze gemeenschappen? Hebben de in het algemeen ambtsbericht van maart 2009 genoemde gemeenschappen waaraan registratie werd geweigerd tegenwerking ondervonden van de autoriteiten? Zo ja, in welke vorm?

4.2.4. Bewegingsvrijheid

4.2.4.1. Kunt u ondermeer aangeven in hoeverre het in de praktijk mogelijk is (bv. door corruptie of door falen van het grensbewakingssysteem) het land via een officiële grensovergang te verlaten zonder over een geldig paspoort te beschikken, of terwijl men wordt gezocht door de autoriteiten?

4.2.5. Rechtsgang

4.2.5.1. Corruptie: Kunt u de huidige stand van zaken weergeven ten aanzien van corruptie bij overheidsdiensten, waaronder de politie? Kunt u tevens ingaan op de wijze van berechting van corruptie en de (on)mogelijkheid van het vragen van bescherming bij de (hogere) autoriteiten tegen corruptie?

4.2.6. Arrestaties en detenties

4.2.6.1. Worden er daders/verdachten in het algemeen vervolgd en bestraft voor handelingen als marteling, ernstige mishandeling en verkrachting? Zo niet, wat is de reden voor het feit dat de overheid hen voor deze feiten niet vervolgt en/of bestraft? Bij daders/verdachten gaat het om overheidsfunctionarissen of om personen die behoren tot een groepering die de facto de overheid vormt in een bepaald gebied; dus niet om private personen.

4.2.6.2. Wat is het huidige aantal politieke gevangenen in Azerbeidzjan volgens de meeste gezaghebbende mensenrechtenorganisaties?

4.2.6.2.1. Waar zijn zij gedetineerd en in welke omstandigheden verblijven zij?

4.2.7. Mishandeling en foltering

4.2.7.1. In hoeverre hebben journalisten, (oppositie)partijleden en religieuze of etnische minderheden extra te vrezen voor mishandeling tijdens politieverhoor en in detentie?

4.2.8. Verdwijningen

4.2.9. Buitengerechtelijke executies en moorden

4.2.10. Doodstraf

4.2.11. Mensenhandel en –smokkel

4.2.11.1. Zijn er wijzigingen opgetreden in de wetgeving en vervolging van daders van mensenhandel en –smokkel? Zijn er wijzigingen in de opvangmogelijkheden voor slachtoffers van mensenhandel en –smokkel?

5. Positie van specifieke groepen

5.1 Etnische minderheden

5.1.1 Etnische Armeniërs:

5.1.1.1 Hebben etnische Armeniërs en personen van gemengd Azeri-Armeense afkomst in de verslagperiode discriminatie of geweld van de zijde van de overheid of burgers ondervonden?

5.1.1.2 Kunnen etnische Armeniërs en personen van gemengd Azeri-Armeense afkomst zonedig effectieve bescherming inroepen van de lokale autoriteiten?

5.1.1.3 Het vorige ambtsbericht vermeldt dat terugkeer van etnische Armeniërs die oorspronkelijk uit Azerbeidzjan afkomstig zijn, voor zover bekend, niet voorkomt. Is deze situatie in de verslagperiode nog steeds van toepassing?

5.1.1.4 Is u iets bekend over terugkeer van personen van gemengde Azeri-Armeense afkomst?

5.2 Leden van oppositiepartijen

5.2.1 Wat is de houding van de autoriteiten tegenover leden van de oppositiepartijen?

5.2.2 Hebben activiteiten voor oppositiepartijen in het buitenland gevolgen bij terugkeer naar Azerbeidzjan?

5.3 Voormalige OMON/OPON-medewerkers en hun familieleden

5.3.1 Kunt u de in het vorige ambtsbericht vermelde informatie actualiseren?

5.4 Aanhangers en familieleden van Humbatov en Huseinov

5.4.1 Idem.

5.5 Vrouwen

Ik verzoek u een beknopte schets te geven van de positie van vrouwen en daarbij in het bijzonder aandacht te besteden aan de volgende vragen:

5.5.1 In welke mate zijn vrouwen vertegenwoordigd in (hogere) posities in het maatschappelijk leven?

5.5.2 In welke mate nemen zij aan politieke activiteiten deel en wat is hun rol daarin?

- 5.5.3 Is er een dienstplicht voor vrouwen?
- 5.5.4 Kunnen vrouwen dienst nemen als beroepsmilitair?
- 5.5.5 Bestaat voor vrouwen de mogelijkheid om aangifte te doen van en bescherming te vinden tegen (seksueel) geweld door derden of door overheidsfunctionarissen?
- 5.5.6 Zo ja, wordt deze mogelijkheid in het algemeen in de praktijk ook geboden?
- 5.5.7 Geldt dit ook als de dader de echtgenoot is?
- 5.5.8 Zo nee, kunnen vrouwen zich normaal gesproken elders in het land bij familie vestigen om zich aan het geweld te onttrekken?
- 5.5.9 Wat is in dat geval de positie van de betrokken vrouw?
- 5.5.10 Is er een andere mogelijkheid om bescherming te krijgen?
- 5.5.11 Zijn er opvangmogelijkheden (vanwege de overheid of particuliere instellingen) voor vrouwen die zich willen onttrekken aan het geweld?
- 5.5.12 Wat is de stand van zaken omtrent de ontwerpwet preventie huiselijk geweld?
- 5.5.13 Kunt u ook opnieuw aandacht besteden aan de mate waarin eerwraak voorkomt, de wijze waarop dit zich manifesteert, hoe eerwraak wordt gezien in de Azerbeidzjaanse samenleving en de beschermingsmogelijkheden hiertegen?

5.6 *Homoseksuelen*

- 5.6.1 Is homoseksualiteit of is het verrichten van homoseksuele handelingen formeel en wettelijk strafbaar?
 - 5.6.1.1 Zo ja, waaruit bestaat de wettelijk bepaalde bestraffing?
- 5.6.2 Wordt in Azerbeidzjan daadwerkelijk strafvervolg ingezet tegen homoseksuelen?
- 5.6.3 Voeren de autoriteiten een actief vervolgingsbeleid tegen homoseksuelen?
- 5.6.4 Kan het bekend zijn van een (toegeschreven) homoseksuele geaardheid van een persoon in praktijk leiden tot onevenredige of discriminatoire bestraffing of tenuitvoerlegging van een straf die wordt opgelegd bij (strafrechtelijke)vervolgning wegens een algemeen delict?
- 5.6.5 Ik verzoek u in te gaan op mogelijke gevallen van discriminatie van homoseksuelen door de autoriteiten en/of door medeburgers, voor zover geconstateerd kan worden dat die gevallen een dusdanige ernstige beperking van de bestaansmogelijkheden opleveren dat het onmogelijk is voor homoseksuelen om op maatschappelijk en sociaal gebied te functioneren. Indien homoseksuelen ernstige problemen van medeburgers ondervinden, met de gevolgen zoals hier bedoeld, bieden de autoriteiten daadwerkelijk bescherming hiertegen?
- 5.6.6 U meldt in uw vorige ambtsbericht dat er berichten waren van afpersing, chantage en geweld tegen homoseksuelen door politiefunctarissen? Is hier nog steeds sprake van in de verslagperiode? In hoeverre kunnen deze berichten worden bevestigd?

5.7 *Alleenstaande minderjarigen*

- 5.7.1 Vanaf welke leeftijd is men wettelijk meerderjarig?
- 5.7.2 Vanaf welke leeftijd is men handelingsbekwaam?
- 5.7.3 Tot welke leeftijd geldt de leerplicht?
- 5.7.4 Bestaan er (overigens) specifieke bepalingen ten aanzien van minderjarigen die de leeftijd van 16 jaar bereiken?
- 5.7.5 Kan aan een minderjarige een zelfstandig reis- en/of identiteitsdocument worden verstrekt?
 - 5.7.5.1 Zo ja, vanaf welke leeftijd?
- 5.7.6 Kan een minderjarige deze documenten zelfstandig aanvragen of is instemming en/of begeleiding door een meerderjarige vereist?
- 5.7.7 Door wie en waar worden minderjarigen die niet langer opvang hebben bij de ouders (bijv. omdat deze zijn overleden) normaal gesproken opgevangen?
- 5.7.8 Hoe aannemelijk is het – gegeven de sociale structuur van de samenleving – dat een minderjarige geen opvang bij één van deze personen en/of instellingen heeft?
- 5.7.9 Zijn opvangtehuizen voor minderjarigen aanwezig? Zo ja, welke?
- 5.7.10 Voor welke minderjarigen zijn deze opvangtehuizen bestemd?
- 5.7.11 Zijn er in het algemeen voldoende plaatsen beschikbaar?
- 5.7.12 Zijn er overheidsinstellingen belast met de opvang van alleenstaande minderjarigen in het algemeen en opvang van repatrianten in het bijzonder?
- 5.7.13 Welke ngo's zijn actief in de opvang van alleenstaande minderjarigen en waaruit bestaan hun activiteiten?

5.8 *Dienstplichtweigeraars en desertie*

Ik verzoek u alhier een beschrijving te geven van het systeem van militaire dienstplicht.

- 5.8.1 Hoe worden dienstplichtigen gerekruteerd en opgeroepen?
- 5.8.2 Welke documenten worden aan dienstplichtigen verstrekt?

- 5.8.3 Wat is de normale dienstplichtperiode en zijn daar uitzonderingen op?
- 5.8.4 Zijn er uitstel-, vrijstelling- of afkoopregelingen?
 - 5.8.4.1 Zo ja, hoe worden deze toegepast?
- 5.8.5 Is dienstplichtweigering en/of desertie formeel en wettelijk strafbaar?
 - 5.8.5.1 Zo ja, waaruit bestaat de wettelijk bepaalde bestraffing en wordt in Azerbeidzjan daadwerkelijk strafvervolg ingezet tegen dienstplichtweigerars en deserteurs?
- 5.8.6 Wat zijn in de praktijk de opgelegde straffen?
- 5.8.7 Voeren de autoriteiten een actief opsporings- en vervolgingsbeleid tegen dienstweigerars en deserteurs?
- 5.8.8 Is in geval van strafrechtelijke vervolging op grond van dienstweigering of desertie sprake van een onevenredige of discriminatoire bestraffing of tenuitvoerlegging van de straf wegens ras, religie, nationaliteit, lidmaatschap van een bepaalde sociale groep of politieke overtuiging?
 - 5.8.8.1 Zo ja, voor welke groep(en) geldt dat en waar bestaat dat uit?
- 5.8.9 Voor zover van toepassing wordt u verzocht de bepalingen, voorwaarden en daadwerkelijke toepassing/uitvoering in praktijk van regelingen voor gewetensbezwaren en/of regelingen voor het vervullen van een niet-militaire dienstplicht weer te geven.

6.1 Migratieproblematiek

6.1 Migratiefactoren of -oorzaken

6.1.1 Kunt u een hier een feitelijke beschrijving geven van de ontheemden- en vluchtelingenstroom in en uit het land van herkomst.

6.2 Opvang in de regio

6.2.1 Zijn er landen in de regio waar uit de praktijk blijkt dat vluchtelingen worden opgevangen?

6.2.1.1 Zo ja, wat is de feitelijke situatie in deze landen?

6.3 Activiteiten internationale organisaties

6.3.1 Kunt u beknopt weergeven wat de activiteiten zijn van relevante internationale organisaties ten aanzien van het land van herkomst?

6.3.2 Kunt u aangeven wat het standpunt is van de UNHCR t.a.v. terugkeer van afgewezen asielzoekers uit Azerbeidzjan? Is er een actueel beleidsdocument van UNHCR inzake Azerbeidzjaanse vluchtelingen en asielzoekers met betrekking tot dit onderwerp dan het document van september 2003 dat genoemd werd in het laatste ambtsbericht?

6.4 Terugkeer

6.4.1 Worden uitgeprocedeerde asielzoekers bij terugkeer in Azerbeidzjan vastgehouden ter vaststelling van hun nationaliteit en identiteit? Zijn er gevallen bekend van teruggekeerde Azeri die bij hun inreis zijn afgeperst door overheidsfunctionarissen?

7 Situatie in Nachitsjevan

7.1 Kunt u de in uw vorige ambtsberichten geschetste situatie actualiseren?

8 Situatie in Nagorny Karabach

8.1 Kunt u de in uw vorige ambtsberichten geschetste situatie actualiseren, met aandacht voor politieke ontwikkelingen, mensenrechtensituatie, etnische minderheden (in het bijzonder etnische Azeri en personen van gemengde afkomst), dienstplichtontduikers en deserteurs, Fidaï, Yekrapah en aanhangers van Babayan?

8.2 Kunt u ook de passages over grensverkeer, bewegingsvrijheid en reis- en identiteitsdocumenten actualiseren?

8.3 Wat houdt de Wet op de Basisbeginselen van het Staatsburgerschap van Republiek Nagorny Karabach in?

8.4 Welk staatsburgerschap hebben de meeste inwoners van Nagorny Karabach in de praktijk?

8.5 Kunt u tevens de passage actualiseren waar het gaat om terugkeer van etnische Azeri?

8.6 Hoe is de huidige veiligheidssituatie in Nagorny Karabach? Kunt u aangeven of er sprake was van een verbetering, verslechtering of gelijk blijven van de veiligheidssituatie sinds de schermutselingen bij de frontlijn van 4 maart 2008 en enkele schietincidenten daarna?

Indien u vragen heeft over bovengenoemde aandachtspunten kunt u contact opnemen met Bureau Land en Taal.

De Staatssecretaris van Justitie,
Namens deze,
Het hoofd van de Immigratie- en Naturalisatiedienst,
Namens deze,

H.C. van Hoorn (Directeur Gemeenschappelijk Centrum Kennis, Advies en Ontwikkeling)